Mormonernes Færd

i

Tanderup Sogn

fremstillet

af

F. Baumann,
Stedets Præst.

Odense 1854.

Forlagt af den Hempelske Boghandel.

M. C. Hempels Bogtrykkeri.

Hvor meget jeg end har bestræbt mig for at komme til klar Erkjendelse af, at den Frihed, som ved Grundloven er indrømmet alle Dissenter, skulde være heldbringende for vor evangelisk-christelige Kirke, har dette dog ikke villet lykkes mig. Stedse vedbliver denne Frihed at staae for mig, ikke blot som en Indrømmelse, man har gjort Kirkens udenfor lurende Fiender paa dennes Bekostning, men ogsaa som en offentlig Tilstaaelse af, at vor Kirke ikke er, hvad den bør være, men først og ene kan blive dette i Kamp med anderledes Troende. Men en mere nedslaaende og i sine Følger fordærvelig Erklæring kan jeg ikke let tænke mig; thi vel veed jeg, at vor Kirke forsaavidt endnu ikke er, hvad den bør være, som den, baade i Henseende til dens Bestyrelse og dens Medlemmers christelige Udvikling, er og altid vil være fremadskridende; men jeg veed tillige og er forvisset om, at hvad en christelig Kirke dertil skal have, det har vor, ene paa Guds Ord hvilende, Kirke saa reent, fuldstændigt og skiønt som nogen anden, det bringer den sine Bekiendere paa en saa sindrig, betegnende og gribende Maade, ved en saa tiltalende og oploftende Liturgi, at denne med Rette er bleven betragtet som et fuldendt Mønster, og

endnu stedse, midt i den Armod og Nogenhed, vore Templer, især paa Landet, fremvise, giør et stærkt, opbyggeligt Indtryk baade paa Menigheden og dens Tienere. Men var det end ikke saaledes som jeg her af fuld Overbeviisning paastaaer, var der virkelig Vildfarelser og Misforstaaelser tilstede i vor Kirkelære til Tro og Salighed, Mangler og Usømmeligheder i dens Liturgi til Opbyggelse; vilde det dog visseligen være et aldeles urigtigt og fordærveligt Middel til at faae disse Vildfarelser fiernede, disse Mangler afhiulpne, at aabne Portene for alle dem, der hade vor Kirke, og hos hvilke vi vide, at Vildfarelserne og Manglerne, mildest talt, ere flere og større, end hos os, at skienke Religionsfrihed til alle Dissenter, hvis Vaaben, som Tiden allerede har lært os, stedse ere uredelige, hvis Hensigt det er, at undergrave vor Kirke, og hvis Magt langt overgaaer vor egen, for derefter, kæmpende med disse, at finde det Sande og Rette, som dog ene skal søges og ene kan findes hos Ham, der er Sandheden, Veien og Livet.

At vor Kirkes Opløsning i mangfoldige Stumper og Stykker og mulige Undergang ville blive de sørgelige Følger af denne Frihed og Kamp, vedgaae selv de, der have givet Anledning til begge, der ynde den første med en uforklarlig Forkiærlighed og møde den sidste med en ubeføiet Selvtillid; men, medens de ønske og bede, at disse Følger ikke maae komme, erkiende de dog deres Anledning for nødvendig, kalde de dog den Dissenterne indrømmede Frihed gavnlig;

thi ved den, mene de, bliver det først muligt for Enhver, at følge sin religiøse Overbeviisning og at slutte sig til det Kirkesamfund, der kan tilfredsstille denne, hvorved da Kirken befries fra de mange Skinchristne, som belemre den til Forargelse, og luttres til en Menighed i Aand og Sandhed, i christelig Tro og Kiærlighed. Jeg skal tilvisse sidst af Alle miskiende den ægte christelige Hensigt, det skiønne høie Maal, som saaledes haves for Øie; men, ligesom jeg troer, at dette Maal aldrig vil opnaaes, eller nogensinde har været opnaaet, selv blandt dem, Herren valgte til sine Ledsagere, saaledes troer jeg ogsaa, at det anvendte Middel er alt for ukiærligt og uchristeligt til at kunne forsvares for Ham, der jo ikke bød os at aabne Ørken, for at Enhver, som vilde, kunde gaae ud i den og der omkomme, eller at lukke op for Ulvene, at disse kunde trænge ind og sønderrive, hvem de vilde, men tværtimod at opsøge den Vildfarende og bære ham hiem med Glæde, at vogte den betroede Hiord og sætte vort Liv til for dens Skyld, om vi ellers vilde have Navn af Mere, end af Leiesvende; for Ham, der kom just for deres Skyld, som have Læge behov, der bød sine Tienere, at antage sig de Skrobelige, og der lovede at være med Sine indtil Dagenes Ende. Desuagtet at anvende et Middel, hvorved Tusinde svage, tvivlende, ja var det endog trodsende og usædelige Christne, men dog altid Christne ifølge Herrens egen Villie og ved vor evangeliske Kirkes hellige Daab, blive meenederske Baptister, hykkelske Papister eller endog

ryggesløse, af Gud og Christus forladte, Mormoner, vil altid forekomme mig som et høist sørgeligt Vidnesbyrd om, hvor ganske man har tabt Tilliden ikke blot til dem, der nu ere Ordets Tienere i vor Kirke, men ogsaa til selve Ordet og Kirken, ikke blot til de Svages og Gienstridiges Modtagelighed og Boielighed, men ogsaa til ham, der er stærk i de Svage.

At endelig den Dissenterne tilstaaede Frihed skulde, som Nogle paastaae, bidrage til, at Kirkens bedre Medlemmer bleve fastere i Troen, gladere i Haabet og renere i Kiærligheden, til at oplive, styrke og forherlige det christelige Liv, der allerede længe skal have syget hos os og nu staae Fare for endog ganske at uddøe, har jeg heller ikke kunnet overbevise mig om; thi deels troer jeg, at det christelige Liv hos os, især bedømt efter Tider, da det viser sig tydeligst, hvad der boer i et Menneske, langt fra er saa sygeligt og ringe, som Enkelte antage, deels er jeg forvisset om, at det, truet og angrebet af anderledes Troende, ikke vil blive sundere og stærkere, end forhen, ikke vil lede, som man forventer, til Selvprøve, Anstrengelse og Seier, og saaledes til større Befæstelse, men snarere vække Tvivl, Mishaab og Frygt, snarere fremkalde Ligegyldighed og Ringeagt for hvad der som Christendom læres og fordres paa forskiellige Maader, uden at nogen af disse Maader med Bestemthed erklæres for den ene rigtige, til hvilken man ubetinget har at holde sig.

Den, for hvem den her oftere omtalte Frihed viser sig ikke blot som unyttig, men som høist for-

dærvelig for vort Kirkesamfunds Lære, Bevarelse og Fremgang, kunde naturligviis heller ikke hilse dens Forkyndelse med sorgløst Sind. Grundloven, som bragte denne Forkyndelse, fyldte mig derfor med Alvor og Bekymring, men paalagde mig tillige som den eneste Maade, hvorpaa den indrømmede Friheds fordærvelige Virkninger kunde svækkes, med endnu større Opmærksomhed, end hidtil, at tage Vare paa den mig betroede Menighed. Flere Aars Samliv havde lært mig dennes enkelte Medlemmer nøie at kiende, ikke blot af Navn og ydere Kaar, men ogsaa af Charakteer og religiøs Retning. Jeg vidste saaledes, at en, i det Hele agtværdig, Gaardmand før min Ankomst til Sognet havde havt Hang til Pietisme og holdt saakaldte hellige Forsamlinger i sit Hiem, der rigtignok senere vare ophørte med, at han blev en af de flittigste Kirkegængere fra hans folkerige By, og jeg formeente derfor, at, naar Dissenterne skulde benytte deres Frihed til at trænge ind ogsaa i mit Sogn, vilde de snarest hos ham faae Indgang og finde Gehør. Ved Prædikener, Catechisationer og Samtaler søgte jeg derfor at giøre saavel ham som mine øvrige Sogneborn opmærksom paa, hvad der truede vort Kirkesamfund, bad dem, aldrig at svigte deres gamle Tro, og paalagde dem, at tye til mig, hvis der skulde opstaae nogen Tvivl hos dem, om vor Kirke var i Besiddelse af Christi rene, saliggiørende Lære. Jeg haabede saaledes at have opreist et tilstrækkeligt Værn mod den overhængende Fare, og blev bestyrket i dette mit Haab

derved, at, da Mormonerne, — som i Omegnen af Middelfart allerede havde giort flere Proselyter og i Nabosognet endog forskaffet sig en saakaldet Præst, der med flere Andre drog omkring, falbød mormonske Skrifter, holdt Forelæsninger og opfordrede til ved en nye Daab at gaae over til deres ene frelsende Kirke, — ogsaa kom til mit Sogn, bleve de overalt viiste bort med Yttringer som denne: „vi have det, der er bedre og tilstrækkeligt, naar vi blot ret vilde benytte det." Et, som det senere viiste sig, ugrundet Rygte om, at den ovenfor omtalte Gaardmand skulde have huset nogle Mormoner og tilladt dem, at have Sammenkomster hos sig, bevægede mig til at bekiendtgiore, at saadanne Sammenkomster maatte forud tilkiendegives mig, for at jeg kunde overvære dem, vaage over Sædeligheden og giendrive de falske Lærdomme, som rimeligviis vilde blive foredragne, og til i Kirken saavelsom ellers, hvor Leilighed tilbød sig, at fremdrage Mormonismens Hovedlærdomme, fremstille dem i deres Falskhed og vise, hvor ganske de stride mod vor Kirkelære. Allerede glædede jeg mig over, paa denne Maade at have oplyst og beskyttet den mig betroede Menighed mod Mormonernes plumpe Angreb; thi Alt omkring mig var roligt, og, naar jeg hørte Sognets Beboere omtale dem og deres Lære, skeete det altid med Ringeagt og Forundring over, at Nogen kunde lade sig forlede af dem. Men midt i denne Ro indtraf just det, jeg tidligere havde frygtet, men troede tilstrækkelig at have afværget, idet det Søndagen den 5te Marts d. A. foer som

et Lyn giennem Sognet til mig, at Ungkarl Jens Larsen af Minendalhuset var gaaet over til Mormonerne, ved Eftermiddagen forud offentlig at lade sig døbe i Nabosognet af den forhen omtalte Præst, og havde med denne begivet sig paa Veien til Assens, for ligeledes at faae sin der tienende Kiæreste døbt. Jeg forbausedes og bedrøvedes saa meget mere over dette uventede Tab, som Jens Larsen, der tidligere havde arbeidet for mig som Hiulmand og oftere været hos mig, ligesom jeg hos ham, var mig bekiendt som en af Sognets vakkreste, sædeligste og meest oplyste unge Mænd, hørte til en Familie, som udmærkede sig ved Vindskibelighed, Læselyst og ret flittig Kirkegang, og syntes ved et fleeraarigt Ophold i Kiøbenhavn at have erhvervet sig et friere Blik og en større Selvstændighed, end de fleste af hans Jevnlige besidde. Rigtignok savnede jeg ham næsten altid i min Kirke, men det var mig dog en uforklarlig Gaade, et sørgeligt, ildevarslende Tegn, at en saadan ung Mand kunde lade sig bedaare af Mormonerne, og mismodig gik jeg fra Herrens Huus til mit Hiem, for der at overveie, hvad jeg havde at giøre, og tillige bede om den Bistand, uden hvilken al vor Gierning duer til Intet. Under denne Overveielse lod jeg atter Stridsspørgsmaalene mellem Mormonismen og vor Kirkelære træde frem for min Tanke, for med Sikkerhed at kunne giendrive ethvert forventet Forsvar for den første og retfærdiggiøre den sidste, satte mig saa nøie som muligt ind i den unge Mands Charakteer og søgte at tydeliggiøre mig de Omstæn-

digheder, der muligen kunde have fremkaldt, eller i al Fald forberedet hans ulykkelige Beslutning, og gik saaledes den paafølgende Tirsdagmorgen, da jeg kunde vente ham hiemme efter Reisen til Assens, til hans Bolig, mistvivlende om mit Held, da jeg forud havde erfaret, at Kiæresten ligeledes var bleven døbt og at han for flere af Sognets Beboere havde erklæret, aldrig mere at ville have noget med vor Kirke at giøre. Ved min Ankomst traf jeg ham i Værkstedet hos Faderen, der ogsaa er Hiulmand, og bad ham, efter en venlig Hilsen til begge, om en Samtale, hvortil han kold, men dog villig gav sit Samtykke. I Dagligstuen, hvor hans eneste Søster, en meget net Pige, sad nedbøiet og grædende i en Krog, — Faderen forblev, formodentlig af Sorg og Undseelse i Værkstedet — spurgte jeg ham, om det virkelig forholdt sig saa, at han var gaaet over til Mormonerne og allerede døbt, hvortil han rolig og bestemt svarede: „ja." Saa vil Du, vedblev jeg, ogsaa kunne begribe, hvorfor jeg, din forrige Præst og Siælesørger, er kommen og, inden jeg siger Dig mit og vor Kirkes smertelige Farvel, ønsker at forelægge Dig nogle vigtige Spørgsmaal; troe imidlertid ikke, at jeg er kommen, for at overtale Dig til at vende tilbage til vort Kirkesamfund; nei, sandelig! kan jeg ikke overbevise Dig om din Vildfarelse, da bliv, hvor Du er, medens jeg beklager din høist ulykkelige Skiæbne og mig selv, der ei forstod at bruge Guds Ord som det, der kan nedslaae enhver Tvivl, der „er levende og kraftigt, og skarpere, end noget

tveegget Sværd, og trænger igiennem, indtil det adskiller baade Siæl og Aand, baade Ledemod og Marve, og dømmer over Hiertets Tanker og Raad". Siig mig da, hvad har bevæget dig til at forlade et Kirkesamfund, hvori du ikke blot selv er bleven døbt, opdraget og confirmeret, men hvori din*) Moder og Broder ere henslumrede i Fred og Haab om evig Salighed, hvori din endnu levende Fader og Søster føle samme Fred og nære samme Haab? er det jordiske Hensyn, der have forledet dig, eller Andres Overtalelse, eller Misfornøielse med vor Kirkes Lære? — Paa de to første af disse Spørgsmaal gav han et saa afgjort Nei til Svar, at jeg ikke kunde tvivle om dets Oprigtighed, paa det sidste svarede han derimod undvigende, og, da jeg vedblev: hvad har du da imod denne Lære, for derefter at komme med mine Indvendinger og mit Forsvar, omgik han mit Spørgsmaal og yttrede med Smerte: „jeg finder ingen christelig Kiærlighed i det Samfund, jeg har forladt". For mig laa der noget overordentlig Slaaende i denne Yttring, der blev givet mere som en Bebreidelse, end som en Beklagelse; jeg greb den derfor med et bevæget Sind og sagde: ja, tilvisse, min kiære Jens! er der kun lidt af den Kiærlighed iblandt os, der skal aabenbare sig ikke blot i at giøre vel, men ogsaa i at leve vel; tilvisse er der Synd og Laster og Vederstyggeligheder, er der mange i vore Menigheder, der vandre som Christi Korsets Fiender,

*) Begge disse havde jeg begravet for saa Aar siden

hvis Ende er Fortabelse, hvis Gud er deres Bug og hvis Ære er i deres Skændsel; og du er ikke den Eneste, som seer dette og sukker; men du feiler høiligen, idet du lægger vort Kirkesamfund og dets Lære til Last, hvad enkelte, ja selv mange forbryde; Kirkens Lære vedbliver nu som altid at raade og opmuntre til christelig Kiærlighed og det deraf flydende rene og smukke Levnet, og vort Samfund har aldrig ophørt med at gjøre Fordring paa et saadant Levnet; men, naar nu dette, som du selv veed, forholder sig saaledes, hvorledes kan da Mormonerne, som de pleie, fremstille de Ufuldkommenheder, der findes hos os, som et talende Beviis paa, at vor Kirketroe er falsk og ufuldstændig? hvorledes tor da du eller de kaste den første Steen paa vort Religionssamfund, aldenstund deres eget ikke er frit for Synd og Laster? Du domme selv, om jeg i denne min Beskyldning tager feil. Og nu gav jeg ham en kort, men streng Skildring af Mormonismens Stifter, Sædelære og egentlige Hensigt, idet jeg bestandig anstillede en Sammenligning mellem den og Christendommen. Jeg troede saaledes ei alene at have retfærdiggiort vor Kirkelære, men og tydelig at have viist, hvor langt det Samfund, han havde tiltraadt, var fra i christelig Kiærlighed og Sædelighed at overgaae det, han havde forladt, men tog for en Deel feil, thi, medens han vel indrømmede, at vor Kirke vedblev at virke til det christelig kiærlige og sædelige Livs Fremme, og at han havde giort den Uret ved at oversee dette, troede han dog, at mine Beskyldninger mod Mormonismen

vare overdrevne, at i al Fald dens Stifters tidligere Levnet ikke kunde være nogen Indvending mod hans guddommelige Kald, da Gud jo oftere for havde brugt Feilende, men senere Omvendte til at fremme sit Rige paa Jorden, og Taushed blev derfor det Svar jeg fik, da jeg derpaa anførte de Skrifter, af hvilke jeg havde mine Efterretninger om Mormonismen, og viiste ham, at dennes Stifter, der endog faldt som et Offer for Utugt, langt fra kunde betragtes som en Omvendt, som en sønderknuust David eller angrende Paulus. Skiøndt jeg vel følte, at jeg, uagtet denne Taushed, havde udrettet noget, var dog mit Haab om at bringe den Vildfarende tilbage i vor Kirkes Skiød kun ringe, og, træt af flere Timers Samtale, forlod jeg ham med den Formaning, noie at overveie, hvad vi havde talt sammen, medtagende flere mormonske Skrifter, ved hvis Giennemlæsning han tilstod, egentlig at være bleven overbeviist om Mormonismens Lære som ene saliggiørende. Paa Giendrivelsen af disse Skrifter maatte jeg nu især-delesshed henvende min Opmærksomhed. Jeg giennemgik dem derfor hiemme og studsede hoiligen, ikke mindre ved den beregnende Klogskab, hykkelske Oprigtighed og forstilte Menneskekiærlighed, end ved det populære Sprog og det glødende, men beherskede Had til vor saavelsom alle andre Kirker, hvormed de vare affattede. Men jeg indsaae snart, at jeg ikke maatte adsprede min Opmærksomhed for meget ved at giennemgaae og giendrive dem alle, hvorfor jeg især holdt mig til det, som kaldes: „Mormons Bogs guddommelige Tro=

værdighed" og vil bevise, „at det, at forvente mere Aabenbaring, hverken er ubibelsk eller ufornuftigt", forvisset om, at, naar jeg blot eet Sted i samme kunde paavise min forledte Ven et aabenbart Bedrageri, vilde han selv deraf kunne slutte sig til Mormonismens Værd i det Hele som en guddommelig Foranstaltning.

I denne Forvisning indfandt jeg mig atter den følgende Torsdag i Jens Larsens Bolig. Den sorrigfulde Søster var tilstede, Faderen forblev derimod i Værkstedet. Min vildledte Vens Aasyn syntes mere fortroligt og tillidsfuldt, end første Gang, jeg besøgte ham, og vi kom strax i en Samtale, hvilken jeg søgte at lede hen paa de Lærdomme, hvori Mormonismen fornemmelig afviger fra vor Kirkelære, og spurgte, da dette ikke ret vilde lykkes mig, om han ønskede, jeg skulde fremstille disse for ham, betragtede baade fra Mormonismens og vor Kirkes Standpunct, hvortil han med ikke ringe Glæde gav sit Samtykke, forsikkrende, da jeg yttrede Frygt for derved at blive ham for vidtløftig, at han gierne vilde høre paa mig saa længe, det skulde være. Opmuntret herved, udviklede jeg da, blandt andre, Daabslæren, og spurgte derpaa, af hvem han troede, at Daabens Betydning og Væsen var forstaaet og fremstillet rigtigst, skionnest og meest trøstende, enten af Mormonerne eller af vor Kirke? Han taug, men Taaren paa hans Kind efter dette temmelig lange, maaskee ogsaa varme Foredrag, vidnede om, hvad der foregik i hans Indre og standsede hans Svar. Jeg bad ham dernæst om det nye

Testamente, hvori jeg viiste ham flere Steder, der talte mod Mormonernes Lære om nye og idelig fortsatte Aabenbaringer, giorde ham opmærksom paa Guds Oeconomi i at meddele sig Menneskene, og bragte ham til selv at erkiende det Overflødige, mod Guds Viisdom og Kiærlighed Stridende, ja selv Skadelige, Modsigende og alle Religionssamfund Opløsende, der laae i at antage og udbrede en saadan Lære. Endelig tog jeg, efter at have giendrevet nogle Indvendinger og oplyst ham om enkelte Skriftsteder, hvilke han feilagtig fremførte imod mig, „Mormons Bogs guddommelige Troværdighed" frem og viiste ham, hvor tilsyneladende ærligt og dog ivirkelighed underfundigt og uretfærdigt man gik tilværks i denne ved at tillægge alle andre Kirker onde Hensigter, fordreie Meningen af deres Indsigelser og fortolke selv de mod dem aabenbart talende Skriftsteder paa en Maade, Menigmand ikke vilde være i Stand til at finde lige saa falsk som dristig; navnlig dvælede jeg ved det Sted af den nævnte Bog, der lyder saaledes.

„Fjenderne af ny Aabenbaring har undertiden henviist til nogle af Pauli Ord til Timotheus, og har anvendt dem paa den meest skuffende Maade, for at bestyrke Verden i den sørgelige Vildfarelse, at Gud ikke mere vil tale med Mennesket. Man læser følgende — „„Fra Barndom af kiender du den hellige Skrift, som kan giøre dig viis til Salighed (2 Tim. 3, 15).““ Opponenterne mod ny Aabenbaring slutter af dette

Skriftsted, at de Skrifter, som Timotheus i sin Barndom var bekiendt med, var fuldkommen tilstrækkelige til at giøre ham viis til Salighed, og følgelig var der ikke Trang til flere. Er denne Slutning ret, vilde den bortfierne alle Skrifterne i det Nye Testamente; thi, da Timotheus var et Barn, var han kun bekiendt med det Gamle-Testamentes Skrifter; det Ny-Testamentes Skrifter vare da ikke skrevne. Saaledes har atter Fienderne af ny Aabenbaring, i deres fanatiske Iver for at slutte Bindet af Inspiration, fiernet de samme Skrifter, som de foregive saa fast at troe."

og spurgte ham, efterat have oplæst dette Sted, om ikke Mormonismens Modstandere her syntes at giøre sig skyldige i Uredelighed? Men, tilfoiede jeg, da han bejaede dette, naar nu Udtrykket: „Du kiender fra Barndom den hellige Skrift" ikke er, hvad Mormonerne forsikkre, det samme som: da du var et Barn, kiendte du o. s. v., men er, hvad du og Enhver, der vil, let skionner, eensbetydende med: fra din Barndom indtil nu, jeg skriver dig dette Brev til, kiender du o. s. v., og det Brev, hvorom her tales, er det sidste af alle Pauli Breve, skrevet paa en Tid, da ikke blot denne Apostels øvrige Breve, men ogsaa det hele nye Testamente var skrevet, paa de Skrifter af Johannes nær, hvilke Mormonérne netop især paaberaabe sig, naar de ville retfærdiggiøre deres Lære om nye Aabenbaringer — hvo er da, mener du, at kalde uredelig, enten Mormonerne, som

fortie alt dette, for at stille deres Modstandere i et falsk Lys og bedaare de Umyndige og Ulærde, eller de, der modsætte sig dem? Du kan ikke være i Tvivl om, hvad du her skal svare; men, maa nødvendigviis dit Svar blive til Ugunst for de Første, maa du kalde dem Uredelige, underfundige Bedragere, troer du da, at Herren aabenbarer sin Villie for Saadanne? troer du da, at man i noget Stykke kan have Tillid til dem? troer du endelig, selv at fare bedre i deres Selskab, end i vor Kirke, der med paaskiønnende Hierte takker Gud for det os skienkede og bevarede Evangelium og ene derfra henter al Kundskab til Salighed? At jeg ved denne Samtale havde rokket hans Tillid til Mormonismen og dens Forkyndere, var tydeligt nok, baade af hans Yttringer og Miner; alligevel lod han mine Spørgsmaal ubesvarede, og jeg maatte atter forlade ham, uden at have opnaaet min egentlige Hensigt.

Søndagen efter, da jeg gik til Kirke, for, i Modsætning til Mormonismen, at prædike over: „at det, at forvente mere Aabenbaring, hverken er bibelsk eller fornuftigt," mødte jeg Faderen, en ellers livsglad Olding, der paa mit Spørgsmaal, hvorledes det stod til med Sønnen, svarede mig, grædende som et Barn, at der endnu ikke var foregaaet nogen Forandring med ham, og bad, jeg dog ikke maatte tabe Taalmodigheden, men snart igien see ned til dem. Dette, lovede jeg, skulde skee Dagen derpaa; men, da Sønnen denne saavelsom flere Dage af Ugen ikke vilde være at træffe hiemme, blev Torsdagen fastsat

til et nyt Møde, hvorom Faderen lovede at underrette Sonnen. I dette Møde optoge vi Samtalens Traad der, hvor den sidst var bleven lagt, og, da min forladte Ven tilstod, at, hvad jeg i forrige Møde havde sagt, havde vakt Mistanke hos ham om Mormonernes redelige Hensigter, søgte jeg at bestyrke ham i denne Mistanke og, om muligt, at forvandle den til Foragt og Afsky. Men, midt under dette Forsøg, som havde han hørt nok, for at blive overbeviist om, hvad Mormonerne egentlig vare, afbrød han mig med de Ord: ja! — men af Alt bliver dog dette Hovedsagen: hvorledes vi skulle vinde det evige Liv og blive salige. Da han tidligere havde yttret for mig, at have læst meget i Bibelen og andre gudelige Bøger, uden at være kommen til Klarhed, Trøst og Hvile i dette Hovedstykke, forend mormonske Skrifter faldt ham i Haanden, betragtede jeg denne Afbrydelse som en Bebreidelse mod vor Kirkelære, men tillige som en Erklæring af, at, hvis jeg kunde overtyde ham om, at dette Hovedspørgsmaal var vor Kirkelære i Stand til at løse, var hans Beslutning om at vende tilbage til os tagen. I enhver Religion, sagde jeg derfor, er og bliver Afgiørelsen af dette Spørgsmaal Hovedsagen, og Du er ikke blot berettiget, men ligefrem forpligtet til at faae det afgiort af vor Kirke, inden Du træder tilbage i den; hvorfor jeg ogsaa gierne skal udvikle for Dig, hvad vor Kirke, holdende sig atter her ene til Guds Ord, lærer om Veien til evig Salighed. — Det vilde blive for vidtløftigt, her at anføre det ikke korte,

oftere afbrudte Foredrag, som nu paafulgte, kun bør jeg ikke lade ubemærket, at den Hørende var lige saa opmærksom og bevæget under samme, som den Talende overbeviist og varm, og at jeg ved dets Afslutning levende følte, at, dersom der var nogen Sandhedskiærlighed hos min vildledte Ven, maatte han nødvendigviis erkiende, ei blot, hvor langt den evangeliske Kirkelære i dette Hovedspørgsmaals Afgiørelse staaer over Mormonismen, men ogsaa hvor tiltalende og trøstende den er. Det forekom mig ogsaa som gik der et Lys op for ham, han længe havde savnet, som fandt han, hvad han hidtil forgieves havde søgt, som var derfor nu Øieblikket kommet, da han enten skulde gienvindes eller ganske tabes for vort Religionssamfund; jeg bad ham derfor vel betænke sig og derefter i al Oprigtighed sige mig, om han ønskede at optages igien i dette Samfund, eller at forblive i Mormonernes; men jeg fik intet Svar, uagtet Faderen, som den Dag overværede vor Samtale, yttrede: „Du kan jo dog give Præsten et Svar." Vi reiste os derpaa begge og gik, efterat jeg havde anmodet om at maatte være ene med ham, nogle Øieblikke tause med hinanden op og ned ad Gulvet, da han med en svag, bevæget Stemme sagde til mig: „idag kan og bør jeg vel heller ikke give Dem noget bestemt Svar, men det vil skee efter nogle Dages Betænkning." Det var, yttrede jeg hertil, just dette, kiære Jens, jeg helst ønskede at høre; thi Du veed, jeg kun ønsker, at Du af fuld Overbeviisning maatte vende tilbage til vort Kirke-

samfund; men, tilføiede jeg, skulde Du beslutte Dig dertil, da vil jeg ret bede Dig, at det maa skee offentlig, ligesom Tilfældet var med dit Frafald, deels for din egen, deels ogsaa for vor Kirkes og Menigheds Skyld, hvilken Du, ved offentlig at tilstaae din Vildfarelse, bør giengive, hvad Du har berøvet den. Dette lovede han ogsaa med megen Beredvillighed, idet han erklærede, at Saadant slet ikke vilde falde ham besværligt, naar han først var bleven enig med sig selv om, hvor han bedst kunde finde Frelse for sin ængstede Siæl. Jeg takkede ham venlig, fordi han var saa villig til at opfylde dette mit Ønske, bad ham at tye i Bøn til Gud, der nok vilde lade ham finde det Rette, og gik.

Den følgende Søndag, som jeg med Flere stod i Kirkesangerens Bolig, for at gaae til Kirke, kom Jens Larsen, med et Aasyn, der vidnede baade om Fred og Glæde, ind til mig og erklærede uforbeholden, at nu var det hans faste Beslutning, at vende tilbage til vort Kirkesamfund, og hans levende Ønske, at Optagelsen i dette maatte skee saaledes som jeg havde foreslaaet. Mægtig bevæget og inderlig glad, greb jeg hans Haand, klappede, som en Fader, hans Kind og velsignede ham, hans Beslutning og det Øieblik, da han havde fattet den; ogsaa de andre Tilstedeværende deelte denne min Glæde, især hans ærværdige, alderstegne Ungdomslærer, der rørt bevidnede ham sin Sorg over hans Frafald og aandelige Død, sin Glæde over at see ham gienfunden og frelst. Vi gik derpaa alle tilligemed den øvrige Menighed

ind i Guds Huus, hvor jeg prædikede over: „Hvilket af de christelige Kirkesamfund, som nu findes i vort Fædreland, der er det rette.“ — Strax derpaa underrettede jeg min høitagtede Provst om det Skeete, og udbad mig hans Tilladelse til at optage den Tilbagevendte i vort Kirkesamfund saaledes som det nedenfor anføres, hvortil han med Beredvillighed og varm Deeltagelse gav sit Samtykke. Efterat dette var modtaget, lod jeg ved Kirkesangeren flere af Sognets anseteste og christelig sindede Mænd anmode om at være tilstede den følgende Søndag i Kirken som Vidner til Jens Larsens Optagelse i vort Kirkesamfund, ham selv bad jeg tage Plads i den øverste Stol ved Chorsdøren og, naar jeg henvendte Talen directe til ham, at reise sig op og med et lydeligt og bestemt Ja besvare de Spørgsmaal, jeg havde at forelægge ham. Den fastsatte Søndag var han og Familien tilligemed de indbudne Mænd og den sædvanlige Menighed, der iøvrigt, for ei at tilfredsstille den blotte Nysgjerrighed, intet vidste om, hvad der skulde foregaae, nærværende i Kirken, hvor jeg, efter Prædiken over 1 Joh. 2, 24-28, hvis Thema var: „Hvad I have hørt i Begyndelsen, det blive i Eder,“ og en kort Psalme, traadte frem i Chorsdøren. Her gjorde jeg de Tilstedeværende bekiendte med, at Forholdene, hvorunder Menighederne med deres Præster nu leve, ikke mere vare som forhen, da ethvert Religionsparti siden Grundlovens Komme havde Frihed og Ret til at træde op imod vor evangelisk-christelige Kirke, forkleine og undergrave den som det bedst

kunde og vilde, og at derfor enhver af os herefter mere, end for, klart maatte være sig bevidst, hvad og hvorfor han troede. Jeg ledte derefter Menighedens Opmærksomhed hen paa Mormonernes Parti, antydede dettes Hovedlærdomme og bemærkede, hvor ubegribeligt det maatte forekomme Enhver, at saadanne Lærdomme kunde tiltale Nogen iblandt os, ja endog bringe til at forlade vort Kirkesamfund, for i dette Parties at søge Frelse; men at det Ubegribelige heri dog for en Deel faldt bort, naar man lagde Mærke til de tvende Veie, ad hvilke de især søgte at vinde vore Hierter, idet de deels viiste hen til vore Menigheders uchristelige Levnet som det, der tilfulde vidnede om vor Kirkelæres Usselhed og om det hidtil havte Guds Ords Mangel paa Kraft og Fylde, der først ved de dem meddeelte Aabenbaringer kunde afhiælpes, deels fordreiede og misbrugte dette Ord paa en saa samvittighedsløs, men tillige snedig Maade, at Andre, end præstelig Dannede, neppe vilde være i Stand til at opdage deres Bedrageri. Som et Sikkerhedsmiddel mod dette raadede jeg til at følge Apostelen Pauli Formaning i 2 Tim. 2, 16-17: „hold Dig fra den vanhellige løse Snak; thi Saadanne gaae stedse videre i Ugudelighed, og deres Ord vil æde om sig som dødt Kiød," til at efterleve hans Bud i samme Brev 1, 13: „hold fast ved den rette Form af de sunde Ord, hvilke Du haver hørt af mig, i Tro og Kiærlighed, som er i Christo Jesu," og til aldrig at glemme, Gud havde givet enhver Menighed en Geistlig, for at dens Medlemmer først

og helst skulde tye til ham om Raad og Veiledning i deres Siæls Anliggender. De høist sorgelige Følger af at forsømme dette Raad, vedblev jeg, havde desværre allerede viist sig trindt om i Landet, nu ogsaa i vor Menighed, hvor en ung Mand, af en sædelig Vandel og et religiøst Gemyt, i denne Tid var bleven forledet af Mormonernes Skrifter til at træde ud af vor Kirke og ved Daab lade sig optage i disse Bedrageres Samfund, hvor han troede, at Frelse og Salighed ene og sikkert var at finde, men senere dog, under Guds Bistand, igien var bleven overbeviist om sin store Vildfarelse, og derfor her ønskede offentlig at optages som Medlem af vor Kirke og Menighed. Efter disse Ord til Menigheden, der her ere anførte i al Korthed, henvendte jeg mig til den Vildledte selv, forelagde ham hans tidligere Troesløfte og spurgte, om han herefter vilde forblive dette tro, forsagende alt Samqvem med anderledes Troende, navnlig med Mormonerne. Dybt bevæget, men med tydelig Stemme bejaede han dette Spørgsmaal, hvorpaa jeg i den Treeniges Navn erklærede ham for Medlem af vor Kirke og lyste dennes Velsignelse over ham. Søndagen efter var han med Menigheden til Alters. Den hele Handling, om hvilken jeg strax meddeelte Provsten Underretning og giorde behørig Antegnelse i Kirkebogen, giorde et stærkt, og, som jeg tør haabe, ogsaa et varigt Indtryk paa de Tilstedeværende, især paa den Optagne; idetmindste have de Forsøg, som Mormonpræsten fra Nabosognet, understøttet af tvende fra Fredericia hidkaldte Hiælpere,

senere har giort, paa atter at vinde ham tilbage, ikke havt nogen Virkning; han har tværtimod ikke blot takket mig i et meget smukt Brev for sin Frelse, men ogsaa ofte mundtlig forsikkret, at han med Rædsel tænkte tilbage paa den store Vildfarelse og det Samfund, hvori han var falden. Forholdet mellem os er nu som mellem en yngere og ældre Ven: han besøger mig oftere, især efter Dagens Arbeide, og vi have stundom Samtaler med hinanden til ud paa Natten; han modtager Bøger af mig, dog ikke blot gudelige, men ogsaa verdslige, der skulle tiene til at give hans Læselyst sundere Føde og en bedre Retning, end den hidtil har havt; han er endelig fra en ligegyldig Kirkegænger bleven til en meget opmærksom og flittig.

Ofte har jeg takket min Gud, som giorde, at mine Bestræbelser for at bringe denne i det Hele vakkre unge Mand tilbage i vor Kirkes Skiød ikke mislykkedes; men ofte har jeg ogsaa sagt mig selv, at hans Omvendelse vilde af Dissenter-Frihedens Venner blive betragtet som et Beviis for denne Friheds Nytte; nægtes kan det vel heller ikke, at, hvis den overalt bar de samme Frugter som her, hvis den altid bidrog til, at Kirkens ligegyldige, tvivlende eller ængstede Medlemmer bleve virkelig troende, da var den til stor Velsignelse; men hvor sielden er dette ikke Tilfældet? og hvor mange ere ikke de allerede, der hos os faldt som et Offer for denne Frihed, og om hvilke dog Ingen tør paastaae, at de nu ere bedre farne, end forhen, eller at de aldrig i vor Kirke vare

blevne, hvad vi ønskede? Men er saaledes denne Frihed, hvad Erfaringen tilstrækkelig viser, snarere skadelig, end gavnlig i dens Virkninger, og ikke ulig den, en Fader maatte falde paa at indrømme slette og lastefulde Personer til at opsøge, forføre og fordærve, om de kunde, hans Børn, for at disses Dyd derved maatte vinde i Reenhed og Styrke, saa er den tillige, selv under dens gunstige Afbenyttelse, høist rystende og sørgelig. I det Tilfælde, som ovenfor er omtalt, har jeg seet, hvad Den maa lide, som vover at benytte den, tilligemed dem alle, der have ham kiær; jeg har seet hans Angest, hans Tvivl, hans Sønderknuselse, og endda maattet sige ham, at nye Anfægtelser ville komme, naar han i stille Timer mindes at have svigtet sin Herre og sit Trosløvte; jeg har seet en gammel Fader næsten forstenet af Rædsel over Sønnens evige Fortabelse; seet endelig en kiærlig Søster — hun ligger nu meget syg —, under Tusinde Taarer vride Hænderne i Jammer over, at hendes eneste Broder ikke mere hørte hende til i Christi Rige — men jeg har ikke kunnet sige mig selv, at saa skal det være i vor paa den rette Grundvold byggede Kirke. Jeg har desuden talt med mange af den Stand, der meest er udsat for Dissenternes Forførelser, men ikke hørt en Eneste, uden han jo har beklaget den Fare, der truer Kirken og hans Børn, fordømt den Frihed, der bragte Faren, og dadlet de Mænd, der fremkaldte Friheden i Folkets Navn, menløi derhos; thi paa denne tænkte visseligen slet ikke den langt overveiende Deel af Folket, da den

valgte sine Repræsentanter. Man foretage et Valg over hele Folket til ene at afgiøre Kirkens Anliggender, navnlig hvorvidt den her ofte omtalte Religionsfrihed skal vedblive at være Dissenterne tilstaaet eller ikke, og det vil da vise sig, at den ingenlunde er efter Folkets Begier.

Med dette Ønske tillade man mig at slutte disse Blade, der bedes betragtede som et ringe Bidrag til at opfylde Kirkecommissionens Opfordring til Geistligheden om „at yttre sig, Enhver med Hensyn til den særegne Skikkelse, under hvilken Mormonismen viste sig i hans Kreds".

Tanderup Præstegaard i August 1854.

F. Baumann.

